

PREDUZETNIŠTVO:
VRSTE PREDUZETNIŠTVA I PREDUZETNIKA

Prof. dr Mirjana Radović-Marković

Beograd, 2009.

Izdavač

Institut ekonomskih nauka
Beograd, Zmaj Jovina 12
Tel. +381 11 2622-357
Faks: +381 11 2181-471
office@ien.bg.ac.rs
www.ien.bg.ac.rs

Za izdavača

Direktor
Prof. dr Dejan Erić

Recenzenti

Prof. dr Radmila Grozdanić
Dr Olivera Erić, viši naučni saradnik

Štampa

Digital Art, Beograd

Tiraž

200

ISBN 978-86-80315-81-2

Copyright© 2009 by Institute of Economic Sciences Belgrade, All rights reserved.

Predgovor

Šta je preduzetništvo? Ko su preduzetnici? Po čemu se preduzetnici razlikuju od onih koji to nisu? Da li je preduzetništvo samo jedna od opcija pri izboru karijere?

To su mnoga od pitanja na koja pokušavaju odgovor da nadju stručnjaci koji se bave ovom problematikom. Naime, preduzetništvo je naučna oblast za koju pokazuju svoje interesovanje naučnici, poslovni ljudi i države širom sveta. Koncepti preduzetnika i preduzetništva su se menjali u poslednjih nekoliko vekova, od kada su se pojavile prve definicije. Ono se može razmatrati i analizirati sa više aspekata. Pre svega se može posmatrati kroz doprinos ekonomskom rastu, otvaranju novih radnih mesta i povećanju konkurencije. Takođe se može analizirati i iz ugla različitih vrsta preduzetništva, kako onih tradicionalnih oblika tako i onih vrsta koje su novijeg datuma ili čiji su koncepti tek nedavno postavljeni. Zbog postojanja velikog broja definicija i različitih pristupa izučavanju preduzetništva, ova oblast ima multidimenzioni koncept. Stoga, često se može naići na mnoge nekonzistentnosti u tumačenju ili pogrešnog korišćenja terminologije. Tako se korporativno preduzetništvo može naći u literaturi i pod nazivom preduzetničko ponašanje ili unutrašnje preduzetništvo (intrepreneurship). Osim toga, mnogi pod preduzetništvom podrazumevaju isključivo preduzetničke aktivnosti u malim privatnim biznisima gde se ostvaruje ekonomska vrednost i profit. Međutim, preduzetništvo nije sinonim za mali biznis. Pod njim se podrazumeva i socijalno preduzetništvo, čiji je cilj kreiranje socijalne vrednosti, kao i mnoge druge vrste

preduzetništva, koje će biti predmet razmatranja u ovoj našoj knjizi.

Za svako poglavlje knjige ,predvidjena su test pitanja, pitanja za diskusiju, ključni pojmovi, podsetnik najvažnijih delova i korišćena literatura.

Autor

SADRŽAJ

Predgovor	3
I DEO. UVOD U PREDUZETNIŠTVO I DEFINISANJE PREDUZETNIŠTVA.....	11
1. UVOD U PREDUZETNIŠTVO.....	13
1.1. Prve definicije preduzetništva.....	14
1.2. Savremene definicije preduzetništva	15
1.3. Najnovije definicije preduzetništva.....	17
1.4. Preduzetništvo kao društveni fenomen	19
1.5. Preduzetništvo kao teorijski fenomen.....	20
1.6. Klasifikacija preduzetnika.....	25
II DEO. ŠKOLE PREDUZETNIŠTVA	31
2. PSIHOLOŠKA ŠKOLA – PRISTUP PREDUZETNIČKIM AKTIVNOSTIMA SA ASPEKTA LIČNIH KVALITETA PREDUZETNIKA	31
2.1. Teorijski pristup ličnim kvalitetima preduzetnika	33
2.2. Neophodne veštine preduzetnika	37
2.3. Odlike uspešnih preduzetnika.....	39
2.4. Model uspešnih preduzetnika	42
2.5. Proširena lista ličnih osobina	46
2.6. Različiti tipovi ličnosti preduzetnika	47
2.7. Pet mitova o preduzetnicima	48
2.8. Kako razlikovati preduzetnike od menadžera?	49
2.9. Primer uspešnog preduzetnika - Henri Ford.....	51
2.10. Tradicionalna škola - Pristup preduzetništvu sa pozicija privrednog rasta i inovacija -	57
2.10.1. Uticaj preduzetništva na privredni razvoj i zapošljavanje.....	57

2.10.2. Preduzetništvo i inovacije	65
2.10.3. Različiti izvori inovacija	67
2.10.4. Vrste inovacija koje se mogu pripisati malim biznisima.....	67
2.10.4. Komercijalizacija inovacija.....	68
2.11. Škole zasnovane na menadžmentu - Pristup preduzetništvu sa aspekta upravljanja i rukovodjenja preduzetničkim aktivnostima	76
2.11.1. Značaj i uticaj menadžmenta na uspeh malih biznisa .	78
2.11.2. Neophodna znanja menadžera u “novoј ekonomiji” ..	78
2.11.3. Preduzetništvo zasnovano na projektu	79
2.11.4. Filozofija pobedničke strategije menadžera - primer kompanije Baldor	83
III DEO. VRSTE PREDUZETNIŠTVA	89
3. KORPORATIVNO (UNUTRAŠNJE) PREDUZETNIŠTVO....	89
3.1. Pojam korporativnog preduzetništva	91
3.2. Različiti pristupi izučavanju korporativnog preduzetništva	93
3.3. Zašto korporativno preduzetništvo dobija sve više na značaju?	96
3.4. Proces uvođenja unutrašnjeg preduzetništva u preduzeće	98
3.5. Šta je neophodno za uvođenje unutrašnjeg preduzetništva? ..	99
3.6. Primer korporativnog preduzetništva: General Electric	100
4. SOCIJALNO PREDUZETNIŠTVO	107
4.1. Pojam i koreni nastanka socijalnog preduzetništva.....	109
4.2. Koncept socijalnog preduzetništva.....	111
5. ŽENSKO PREDUZETNIŠTVO	117
5.1. Razvoj i koreni ženskog preduzetništva.....	119
5.2. Položaj žena u poslovnom svetu	121
5.3. Istraživanja i literatura u oblasti ženskog preduzetništva	124
5.4. Tipologija žena preduzetnica.....	125

5.5. Rast ženskog preduzetništva u svetu	126
5.6. Stopa “preživljavanja” ženskih preduzetničkih firmi	137
5.7. Dinamika propadanja preduzetničkih firmi, čiji su osnivači žene	138
5.8. Stepen angažovanosti žena na preduzetničkim aktivnostima	139
5.9. Perspektive ženskog preduzetništva	139
6. POČETNO PREDUZETNIŠTVO.....	147
6.1. Ekonomski i ne-ekonomski faktori koji utiču na stopu rasta početnog preduzetništva	149
6.2. Determinante početnih preduzetničkih aktivnosti.....	155
6.2.1. Ograničenja kod započinjanja novih biznisa.....	157
6.3. Kako preduzetnici početnici treba da izvrše izbor biznisa i da reše pitanja za njegovo započinjanje?	158
6.3.1. Rešavanje pitanja od važnosti za započinjanje biznisa	160
6.4. Prednosti koje preduzetnik ostvaruje kod započinjanja novog posla	165
6.5. Parametri za utvrđivanje uspešnosti biznisa.....	166
7. INTERNET PREDUZETNIŠTVO.....	179
7.1. Pojam internet preduzetnika i virtuelnih firmi.....	181
7.2. Razlike u načinu kontrole između virtuelnih i tradicionalnih firmi.....	183
7.3. Perspektive internet preduzetništva.....	183
8. PORODIČNO PREDUZETNIŠTVO.....	189
8.1. Veštine preduzetnika koji se bave porodičnim biznisom.....	192
8.2. Definisane porodičnog preduzetništva	192
8.3. Odlike porodičnih firmi i njihova perspektiva.....	193
8.4. Prednosti i nedostaci porodičnog biznisa	194
8.5. Rešavanje porodičnih konflikata kod upravljanja porodičnim biznisom.....	195
8.6. Primer uspešne porodične firme: Rugg Manufacturing Co., i DuPont.....	196

8.6.1. Strategija firme Rugg Manufacturing Co.	196
8.6.2. Strategija uspeha firme: DuPont.....	197
9. RURALNO PREDUZETNIŠTVO	203
9.1. Pojam i definicija ruralnog preduzetništva.....	205
9.2. Koncept ruralnog preduzetništva-stari i novi koncepti.....	206
9.3. Razvoj ruralnog preduzetništva u razvijenim zemljama i zemljama u tranziciji	207
9.4. Prmer ruralnog preduzetništva-Proizvodnja genetski modifikovane hrane.....	209
9.4.1. Pojava nove generacije genetski modifikovane hrane.....	211
9.4.2. Različiti aspekti štetnosti delovanja genetski modifikovane hrane	215
9.4.3. Ekonomski i socijalni aspekti proizvodnje i korišćenja genetski modifikovane hrane-konflikt interesa između razvijenih zemalja i zemalja u razvoju, proizvodjača i konzumenata GM proizvoda	217
9.4.4. Nebezbednost GM hrane povećava interesovanje za unapredjenjem organske poljoprivredne proizvodnje	222
10. PREDUZETNIŠTVO ZASNOVANO NA VODJENJU BIZNISA OD KUĆE	231
10.1. Pojam i karakteristike preduzetniških aktivnosti kod kuće .	234
10.2. Prednosti obavljanja preduzentičkih aktivnosti kod kuće ...	236
11. MEĐUNARODNO PREDUZETNIŠTVO.....	241
11.1. Koncept međunarodnog preduzetništva.....	243
11.2. Karakteristike međunarodnog preduzetništva	244
11.3. Prednosti međunarodnog preduzetništva	246
12. GLOBALNO PREDUZETNIŠTVO	251
12.1. Trendovi kretanja firmi i preduzetničkih aktivnosti prema globalizaciji	253
12.2. Zadaci globalnog menadžmenta u globalnim preduzetničkim firmama.....	255

12.3. Neophodne veštine i znanja globalnih menadžera	257
12.4. Uticaj globalnih menadžera na menjanje organizacione kulture.....	257
12.5. Globalna konkurencija i izbor modela organizacije	258
Izbor literature.....	265

INSTITUT EKONOMSKIH NAUKA

Beograd, Zmaj Jovina 12

Tel: (011) 2622-357, 2623-055; faks: (011) 2181-471

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

005.51

РАДОВИЋ Марковић, Мирјана, 1956-

Preduzetništvo : vrste preduzetništva i
preduzetnika / Mirjana Radović Marković. -
Beograd : Institut ekonomskih nauka, 2009
(Beograd : Digital art). - 274 str. : graf.
prikazi, tabele ; 23 cm

Titaž 200. - Bibliografija uz svako poglavlje
i uz tekst.

ISBN 978-86-80315-81-2

а) Предузетништво
COBISS.SR-ID 169413132